

Inclusief strategisch partnerschap

Bijdrage aan VTW Lustrumcongres 7 oktober 2022

Rienk Goodijk, r.goodijk@strategischpartnerschap.nl

Waarom dit thema?

Complexe maatschappelijke vraagstukken

Vraagt (weer) ondernemende woningcorporaties, samenwerking binnen zorg, onderwijs en cultuur, innovatieve coöperatieve verbanden, ... (concept 'maatschappelijke onderneming'?)

Governance

maatschappelijke opdracht

visie, leiderschap

de goede verhouding; het goede, waarde(n)volle gesprek

dialogoog, samenwerkingsverbanden en netwerkrol

Appel op maatschappelijke opdracht

Governancecode Woningcorporatie:

Maatschappelijke opdracht: waarden/normen (reflectie, tegenspraak)

Aanspreekbaarheid, actieve verantwoording

Samenwerking

Elkaar aanvullen en scherp houden

Dialogoog met belanghebbenden

Actuele thema's

Voorbij het instellingsbelang ...?

Strategisch samenspel Bestuur en RvC

Rolbewustzijn

Verbinding met interne organisatie

Horizontale dialoog/verantwoording

Netwerkrol RvC

Rol/positie van medezeggenschap/huurdersvereniging

Verhouding extern – intern toezicht

Gezamenlijke verantwoordelijkheid Bestuur/RvC (?)

Lessons learned

Te veel	Te weinig
Op afstand	Inhoudelijk debat
Top-downsturing	Verbinding met .....
Beheersingsdrang	Aandacht voor onzekerheid
Meegaand gedrag	Elkaars kritisch tegenover zijn
Sturing op financieel rendement	Sturing op legitimiteit
Grenzen opzoeken	Moraliteit/verantwoordelijkheid
Gesloten circuit	Aanspreekbaarheid

Het doorprikken van (in ieder geval) 3 mythes

Een rationele top-down benadering

- De mythe van de **bestuurbaarheid** van grote complexe organisaties

Die te veel gericht is op risicobeheersing en 'control'

- De mythe van de **beheersbaarheid** van ontwikkelingen

Met de behoefte aan steeds meer 'harde' informatie

- De mythe van het 'meten is weten', de mythe van het **zeker weten**

Van 'stichtingsbelang' naar ...

Van 'regelcultuur' naar eigen verantwoordelijkheid

---

*Her-
bezinning*

Differentiatie én coherentie

Oplossingen zoeken in samenwerking

Vertrouwen geven (invulling 'toezicht')

Doorbreken mythe van 'beheersing' en 'zeker weten'

Ontwikkeling in governance

Groter appel op bestuurders/commissarissen, zie ook de actuele

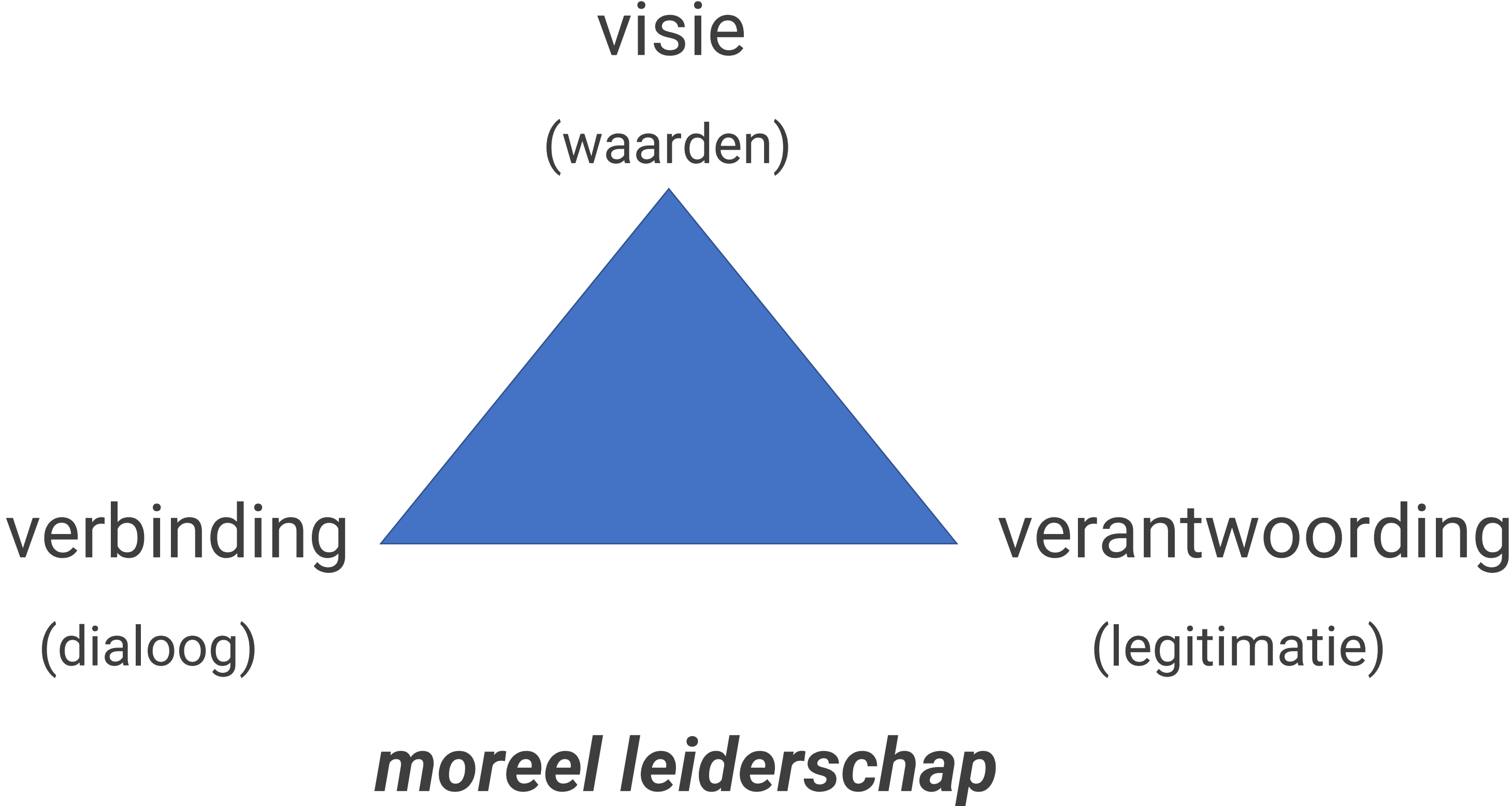
Governance codes:

1. **Maatschappelijke opdracht** (waarde(n): zich richten naar ...)
2. Het **inhoudelijke debat** over het realiseren daarvan, **in verbinding/dialog met** belangrijke stakeholders (de horizontale dialoog, het belang van driehoeken)
3. Actief (**zichtbaar en aanspreekbaar** zijn) in het netwerk
4. Van **toezichtvisie** naar **visie op bestuur en toezicht**

Bouwstenen voor een nieuw governance-concept

Nieuwe inzichten in 'de goede verhouding'?

waarden/drijfveren (referentiekader)

waarde-creatie (het 'waartoe')

op zoek naar **de essentie** (wezensvragen stellen)

vanuit **diverse perspectieven** (onderzoekende
houding, respect voor 'het andere')

kritische **tegenspraak** o.b.v. betrokkenheid

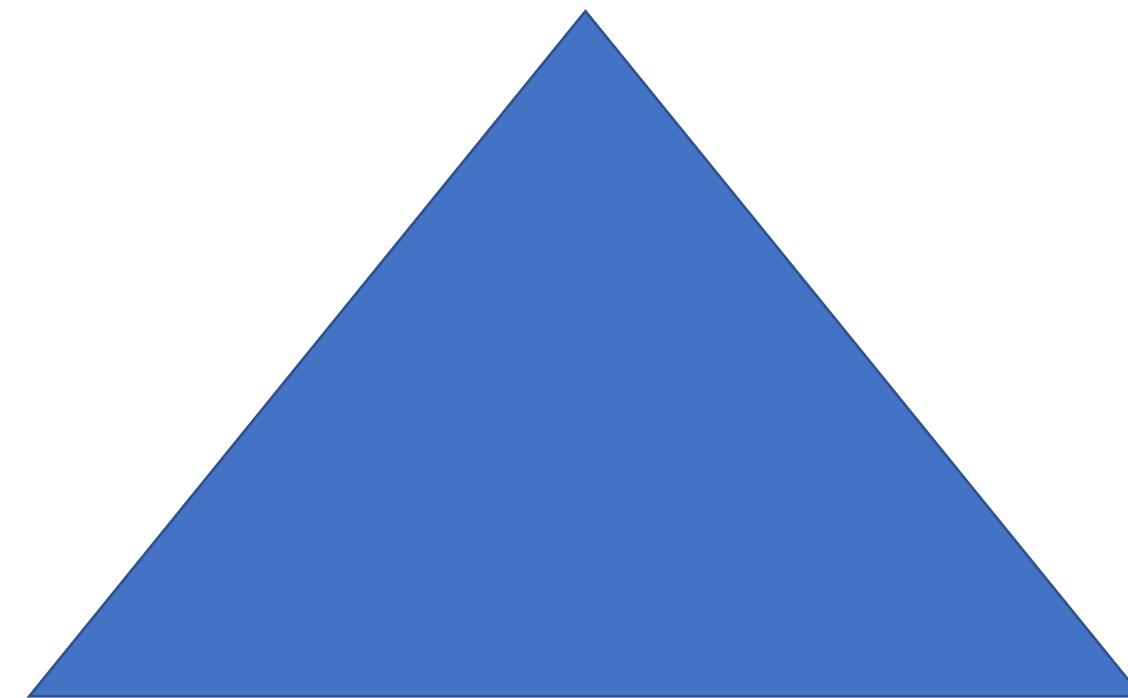
*Nieuwe
inzichten in de
verhouding
Bestuur en
Toezicht*

- **Generatieve rol bestuur en toezicht**
- **Kritisch-betrokken tegenspraak**
- **Hanteren strategische netwerkrol**
- **Zichtbaar en aanspreekbaar zijn**

Nieuwe verhouding op bestuurlijk niveau

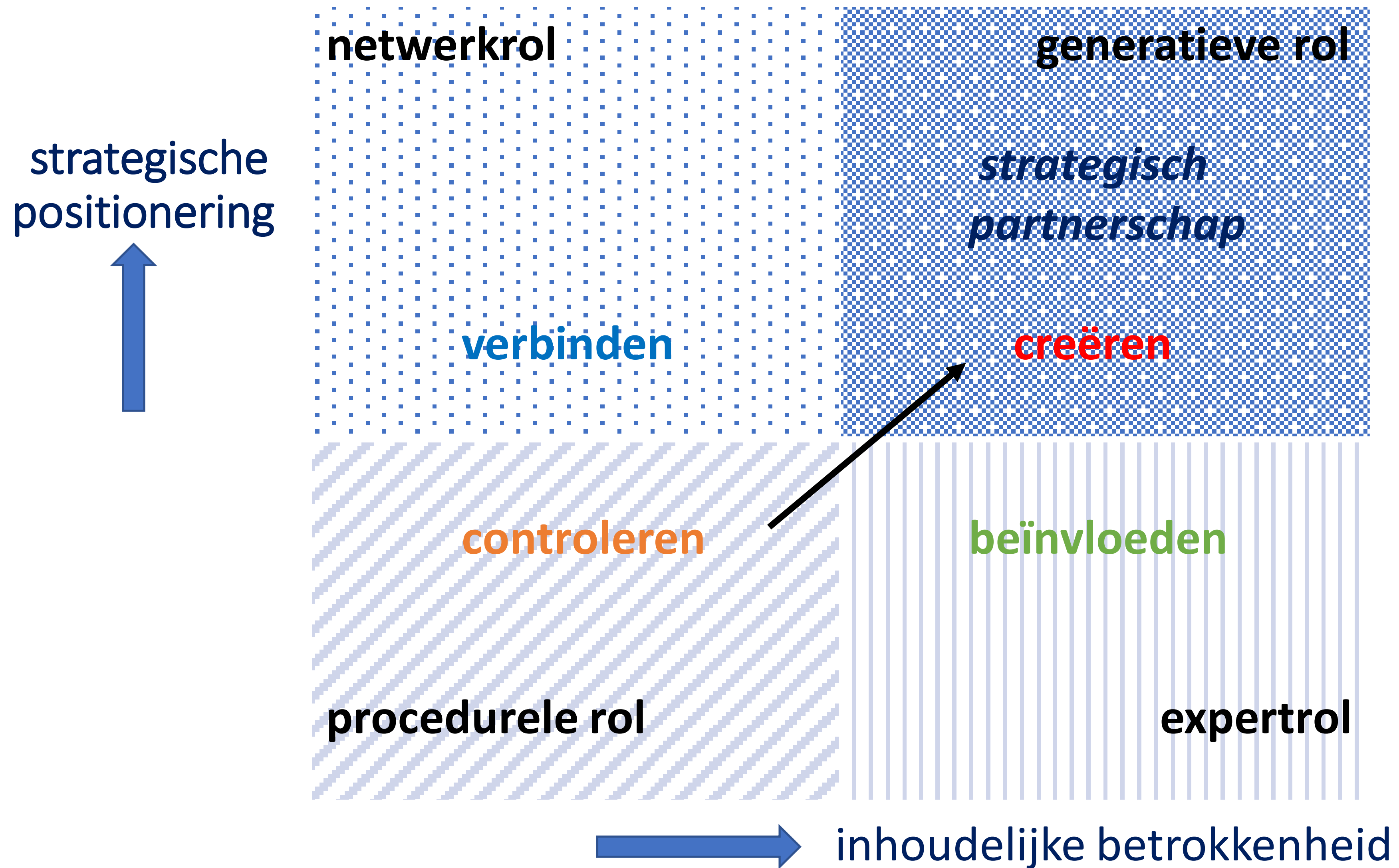
twijfels bespreekbaar maken
(onzekerheid)

inzichten bijstellen
(grilligheid)

anderen nodig hebben
(afhankelijkheid)

'nieuwe bestuurscultuur'

Ideaaltypische rollen in de omgang tussen bestuur en toezicht

3 dimensies

Toezichtvisie

1. **Inhoudelijke betrokkenheid** (*expertrol*)
2. **Strategische positionering** (*netwerkrol*)
3. **Kritisch-betrokken tegenspraak** (*countervailing power*)

Kwaliteitseisen

Inhoudelijke betrokkenheid

---

1. Voorkantbenadering
2. Gezamenlijk referentiekader
3. Agendering thema's
4. Dilemma's delen
5. Waardecreatie

Strategische positionering

---

1. Toegang tot informatie
2. Verbinding met de organisatie
3. Positionering naar buiten
4. Zichtbaar en aanspreekbaar zijn
5. Stakeholderrelaties

Mogelijkheden/overwegingen bij netwerkrol

Aanwezig bij events

Pro-actief in het netwerk

Contacten met interne/externe stakeholders

Voelsprietten

Bestuurder 'doorverwijzen'

Eventueel meegaan

Zichtbaar/aanspreekbaar zijn

Verantwoording afleggen

Rolbewust

Fasen van een
actief
stakeholderbeleid

Mapping

1. Organisatieanalyse, omgevingsverkenning, inzicht krijgen in krachtenveld van stakeholders
- 2. Identificeren/specificeren van target-stakeholders**
3. Vaststellen strategische relevantie per stakeholder

Mobilising

4. Beoordeling stakeholderrelaties op kwaliteit en effectiviteit
- 5. Verkenning nieuwe vormen van verbinding**
6. Benutten van nieuwe instrumenten

Managing

7. Voorbereiden organisatie op stakeholder beleid
- 8. Integreren in de strategische beleidsontwikkeling**
9. Het (leren) verantwoorden van de keuzen

Kritisch-betrokken tegenspraak

---

1. Betrokken distantie
2. Eigenstandige verantwoordelijkheid
3. Interventiekraacht
4. Garanderen checks and balances
5. Feedback en verantwoording

Mogelijke risico's

- Rolverwatering ('de stoel')
- Voorschrijf-gedrag (het 'beter weten')
- Te weinig ruimte geven (teveel 'meebesturen')
- Bypass-gedrag
- Meegaand gedrag ('te close')
- Afrekenen op 'twijfels'
- Bestuurder 'onder curatele'?
- .....

Mythe van 'het zeker weten' doorbreken

- Stroomlijnen informatie a.d.h.v. een toezichtkader
- Selectie van 'speerpunten'
- Van 'alles' naar 'essentie'
- Voorbij het 'Q&A-spel'
- Focus op twijfels, zorgen, dilemma's
- Zo nu en dan 'inzoomen op een detail'
- .....

***Netwerkstructuren* en samenwerkingsverbanden**

coöperatieve verbanden, samenwerkingsverbanden, partnerships

- Vanuit de ‘maatschappelijke opdracht’
- Oplossingen zoeken die het ‘stichtingsbelang’ kunnen overstijgen
- Breder appèl op bestuur en toezicht
- Samenwerking met relevante ‘stakeholders’
- Met afspraken, onder condities, resultaten monitoren